Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz
34-381 Radziechowy, Wieprz 700
tel. 33 867 66 10, fax. 33 867 66 13
e-mail: ug@radziechowy-wieprz.pl
www.radziechowy-wieprz.pl

KIELA ZROBIJ TRZEBA, BY MIEJ KONSEK CHLEBA

Przedszkole im. Władysława Pieronka w Radziechowach od wielu lat realizuje edukacyjne projekty regionalne, których celem jest promocja tradycji górali żywieckich. Tegoroczny projekt nosi nazwę ***„Kiela zrobij trzeba, by miej konsek chleba - dawne i dzisiejsze obrzędy dożynkowe górali żywieckich”.*** Wychowankowie przedszkola pod kierunkiem nauczycielek zajmą się badaniem tradycji związanych z ciężką pracą rolnika, zmierzającą do uzyskania plonów, której zwieńczeniem jest święto plonów, czyli dożynki. Jak obrzędy dożynkowe zmieniały się na przestrzeni wieków? Poszukiwanie odpowiedzi na te pytania rozpoczęliśmy od spotkania z ludźmi dla których ludowe tradycje górali żywieckich nie mają żadnych tajemnic. W dniu 6 marca 2025r. Przedszkole im. Władysława Pieronka w Radziechowach odwiedzili twórcy ludowi i regionaliści: **Brygida Murańska i Wiesław Pawlus**. Pani Brygida od lat współpracuje z przedszkolem wspierając realizację projektów regionalnych jako poetka ludowa, gawędziarka, instrumentalistka i choreograf. Pan Wiesław Pawlus – gawędziarz, twórca ludowy zajmujący się bibułkarstwem i haftem artystycznym, również nie pierwszy raz spotkał się z radziechowskimi przedszkolakami. Oboje są bardzo znanymi na Żywiecczyźnie regionalistami, uhonorowanymi wieloma nagrodami i tytułami przez instytucje zajmujące się kulturą.

Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz
34-381 Radziechowy, Wieprz 700
tel. 33 867 66 10, fax. 33 867 66 13
e-mail: ug@radziechowy-wieprz.pl
www.radziechowy-wieprz.pl

Dzieci wysłuchały opowieści w pięknej góralskiej gwarze o pracy rolników towarzyszącej drodze od zasiania ziarna aż do upieczenia bochenka chleba. Opisane zostały zwyczaje ludowe i obrzędy związane z dbałością o dobre plony, które tej ciężkiej pracy towarzyszą praktycznie cały rok. Zwieńczeniem tych wszystkich starań była wspólna radość i świętowanie w postaci dożynek. Oboje regionaliści podkreślali znaczenie wzajemnej pomocy i współpracy między mieszkańcami wsi. Jakimi narzędziami uprawiano pole i jakie zmiany następowały przez lata? Które obrzędy już zamarły, a z jakimi możemy spotkać się jeszcze dzisiaj? Które z nich przypomniano całkiem niedawno? **Serdecznie dziękujemy za przewodnictwo w odnajdywaniu odpowiedzi na te wszystkie pytania, za niezwykle wartościowe warsztaty regionalne i serce, które nasi lokalni twórcy ludowi wkładają w pielęgnowanie tradycji góralskich.** Spotkanie zakończyła pani Brygida Murańska recytacją wiersza własnego autorstwa ***„Kiela zrobij trzeba, by miej konsek chleba”***, którego treść obrazuje całoroczny gospodarski trud zmierzający do wyżywienia rodziny:

„Zyci gospodorza to ciynzko robota,

By łobrobij pole, to gazdowsko cnota.

Krzyżycki powbijaj, do kozdego pola,

Coby łobrodziła poświyncono rola.

Wsomprzod ryktowali pod zasioci pole,

Gnoj łozkidywali, by zasilij role.

Potym gazda łoroł zieleźnianym pługiym,

Tak się tym umyncył, ze pot lecioł strugiym.

Kie już zboze posioł, łozime i jare,

Bronami zawlekły gazdy konie-kare.

Potym zboze rosło, descym podlywane,

Ogrzywane słojcym, wiatrym kołysane.

Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz
34-381 Radziechowy, Wieprz 700
tel. 33 867 66 10, fax. 33 867 66 13
e-mail: ug@radziechowy-wieprz.pl
www.radziechowy-wieprz.pl

Kie zboze dojrzało, przysło żniwowani,
Cekało na gazde kosy wyklepani.
Wbił do gnotka babke, klepoł walnom kwile,
Słychaj było echo jaze na poł mile.

Kie dobze naklepoł i łobłoncek wraził,
Co kto bydzie robił- z gaździnom uradził:
Ze skosi na ściane, gaździna łodbierze,
Dziecka powionzajom, kie kcom jeś wiecerze.

„Komu sie nie lyni, tymu sie zielyni,
A komu sie nie kce, tego biyda depce”.
Kie już powiązali, snopki postawili,
Po dwie copki dali, przed descym schronili.

Kie w babkak postoło, to nakładli fure,
Pomału jechali by woz nie wpod w dziure.
A przy chałpie cepy, płachty rozkładali
I długo w stodole po snopkak cupkali.

Pote przewaracali i zbiyrali zboze,
Do syponkow dali- „Przysporz Panie Boze”.
-Tak sie modlowali, by im nie chybiło,
Do nastympnyk żniwow, by wsytkim starcyło.

Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz
34-381 Radziechowy, Wieprz 700
tel. 33 867 66 10, fax. 33 867 66 13
e-mail: ug@radziechowy-wieprz.pl
www.radziechowy-wieprz.pl

Złotawej pszynicki kamiyniym zmielili,

W dziyzce na zakwasie, chleba zacynili.

Gaździna napiekła chlebusia dobrego

I naloła dzieciom mlycka krowinego.

Wsytka byli zdrowi, ziymia im rodziła,

Ze jom w zocy mieli, tak sie wywdziyncyła.

Słome zaś na siecke drobniuśko skronzali,

Razem z pomyjami, krowom polywali.

W sopie, w polu, w chałpie cały cas robota,

Gospodorze mieli cierpliwoś ze złota.

I tak bez rok cały, uprawiali role,

Dzieci pomogały w codziynnym mozole.

Sanowali wsytko, kozdom skibe w roli,

Pon Bog błogosławił w gospodarskij doli."

Małgorzata Kasperek - dyrektor Przedszkola im. Władysława Pieronka w Radziechowach

Obrazy

Urząd Gminy Radziechowy-Wieprz
34-381 Radziechowy, Wieprz 700
tel. 33 867 66 10, fax. 33 867 66 13
e-mail: ug@radziechowy-wieprz.pl
www.radziechowy-wieprz.pl

